in quib9 officiales ſūt ꝑmixti uel tot
gelfi et gebellini et tūc quidã ſi ſunt
plures illi qui ſūt vni9 affectiōis tunc
illi parti cedit dẽtiu9 plures ſūt et plu
res debet eſſe regentes ut l ꝙ maior de
partis l ſi plures facit de ac et de dolo l
quid verioz a municipia et de pac ſi plu
res ſūt et plures debent eſſe ut l qđ ꝙ
ſꝰ cuz partes ſi non in regimē ſūt equa
les unū vti et tutioz tunc dicendũ eſt
ꝙ non ſit nec gelfa nec gebellin9 Sed
tertia ſpecies ſ·cis ꝙ dicta l qđqđ ſꝰ cu
ꝑtes quedã ſūt ciuitates et caſtra que
reguntur ſimplr abſqz aliquo ꝑtialita
tis nomīe tūc videndũ ſi in ciuitate vel
ꝓuintia ſint ꝑtialitates cui ꝑti adheſit
et fauorem ꝓſtitit dicta terra ꝓut dic
tuz eſt ſupra de ꝓuata ꝑſona ſed hoc
non poſſet apparere ut de hac nec de iª
affectione eſſe ꝓſumentur cuz poſſi
bile ſit et de facto ſūt multi homines
et multe terre que ꝑdictarū affectionū
nulli adherent ꝙ ſaltim clare patet
in ciuitatib9 vltimotam9 ¶ Circa
ꝗuitur ſ qualiť ꝓbetur aliquē affectio
nē mutaſſe et de eo loquor que ꝯſtat
alicui9 affectiōis fuiſſe ꝙ eni nō fuit
non poſſet tolli nec mutari ff de i ite
reſti l nam et ſi ꝟ ſi potū deficiet de
caudi et demo l tinio uſuff in ꝓncipio
Ad quod dico iſte ꝑtialitates ſūt etiam
affectiones ſicut quedã poſt conſiſtit
in quadã affectione et aīũ poſſide
di et a veterib9 eſt ſcriptũ nemīne ſibi
cauſam poſſeſſionis poſſe mutare nul
la extrinſeca exiſtente cauſa ff de ac
poſ l iij ꝟ illud et l qui bona ꝟ vul
go de vſucap l non ſolū in pn̄ cum
ſi ita hꝫ nemo poteſt mutare ꝑtiali
tatē et affectionem nulla extrinſeca
exiſtente cauſa Et ꝙ ad mutatione af
fectionis ſeu volūtatis ſit bonū et ſic
cuz volūtatē mutat oportet ꝙ ſit aliud
ꝓpter quod mutat uel ab alia volun
tate recedat et alteri adhereat Inde
moti ſūt legum latores dicentes ne
mo poteſt ſi cauſas poſſeſſionis mu
tare nullo extrīſeco ſupueniente Cau
ſe aūt vitiationis quas cōiter videm9
ſūt inimicitie ſupuenientes cū aliquo
potenti 2º ſi affectione illa uel ſi ob
uiat ei hereditas uel magnū lucrum
quod ꝯmode habere nō poteſt niſi illam
ꝑtem dimittat et alteri adhereat ꝙ
ſi noua affinitate cuz aduerſa ꝑte
ꝯtrahatur ut ff de ꝑtina l ſi filius fa
l ſe et l aut affinitate Iſta aūt ſi
interueniat cuz partis deſignatione
facitū ꝓbatione affectiōis mutate ꝑ
dicta iura ¶ Quid aūt ſi aliquis di
cat ſe ſimpliciter mutaſſe volūtatē
et ſe velle alteri parti adherere et hº
iurare an ſit credendũ dico inſpici
endū qualitatē ꝑſonaꝝ et ꝙ docet
tex de re mili l non omēs ꝟ a barba
ris facit quod dicitur de gentili q
nouiter venit ad fidē xꝑianā di ꝑ toti

¶ Et ſic eſt finis huius Tractat9
de gelfinis et gelfis deo gras

¶ Tractat9 de Carceribus ꝯpoſit9 ꝑ filiū domini baldi

QUIA LEGITUR
ꝑcepta ꝑincipaliter vi
dentur inuenta ne pau
pes ꝑſone moleſtiis
afficiantur Ideoqꝫ michi viſũ eſt ꝙ
int ꝑſonas paupes nulla adeo triſtiori
or et pauperior inueniatur ꝙ̄ ꝑſona
carcerata et ſimiliť de eius cuſtodib9
ut quia ayt tullius li de officiis c ij
q rōne ſuſcipitur diſputatur debet
ad diffinitionē ꝓficiſci ut intelligit
quid ſit de quo agitur l i ff de iuſti et
iure Et ideo ꝑmo videam9 quid ſit
carcer Et unde dicitur Et ſubſequēter
videbim9 de ꝑſona carcerati quis
poteſt carcerari pro quo debito pot
carcerari Et qualiter puniatur fugi
ens de carcere Et ſimiliť videbim9 qs
poteſt eſſe cuſtos carceris et quo loco
pot carcerari ¶ Veniam9 ad ꝑm
Et poteſt ſic diffiniri carcer ē locus
ſecur9 et horribilis repertus nō ad pe
nam ſed ad delinquentium debitorum
cuſtodiam ꝑmū verbū huius diffinitiōis
cuz dicitur locus ſecur9 ꝯprobat xlij
ſaluoz C de cuſto reo Nam carceris
ille debet magis ſecura eſſe pene fer
re et ꝯpedes et alia anguſtiula qb9
mediantibus carcerati poſſint ſub
firma cuſtodia retineri ut eſt tex C
de cuſto reo duz dicit ut truciator de
ſit 2c ¶ Item duz ſubditur horribilis
videtur ꝓpter ꝑſentatione corrupti
onis homi tamen ꝓpter īmunditia
ut ꝯprenditur in l ſi quis in ea cul
pa et de cuſto reo ibi duz dicit ſꝫ va
let carcerum nec tamē in totū debꝫ
eſſe horribilis ꝙ ad pena carcera
torꝝ redundat cuz carcer ſit inuēt9
ad cuſtodiā nō ad penam ff de penis
l quid dampna ꝟ ſolent Fallit autem
in vno caſu ſpeciali ut in l i ꝟ fi ꝟ
de alio hinc eſt ꝙ de iure cōi nemo ad
ꝑpetuā carcere poteſt dampnari ut

dicto § solent Secus vero de iure cano-
co ut in c quanuis extra de pens li vi
et in c repuntur i q i ¶ Circa secundum
vnde dicatur carcer per rate tertius quod nul
la caritas in primo ostenditur ut pt
dici quasi carcus caritatem pro contrarium
quod est maxime caritas et obscuritas
Idem aliter interpretatur secundum diuersas expo
sitiones et sic queritur an mulier pot
incarcerari Et dicendum est quod aut queri
tur pro debito ciuili aut pro delicto Primo
casu aut est mulier honeste vite et fa
me aut est mulier meretrix Si quidem
est mulier honeste vite et fame tunc non
potest incarcerari ymo iudex pena ca
pitali punitur qui facit eam in carce
rari ut l i C de offi diui et in aut sed
nouo iure C de custo reo Verum tamen
dico quod si ipsa mulier sumpsisset tute
lam filiorum et renunciasset velleyano
et debent aliis exceptionibus competenti per
illam renunciationem potest carcerari
illud tenet expresse do baz ff de tes tu
l si quis sub conditione Aut ipsa mu
lier est infamis ut quod meretrix et tunc
dico quod potest carcerari etiam pro debito
ciuili ut no doc Cy de custo reo aut sed
nouo iure 2o mu principali In posset car
cerari pro debito vide in dicta aut sed
nouo iure ¶ Secundo quero an legum
doctor potest incarcerari pro debito dicen
dum est quod non sicut nec mulier ymo pu
nitur iudex capiendo eum Istud not glo
C de pfes et medo li x l medicos nec
tunc doctor debet requiri a familia pro
rius an habeat arma no baz in dicta
l medicos ¶ Tertio quero an filius fa
milias possit carcerari et dicendum quod
tam pro debito ciuili quam pro criminali pt
carcerari quod sic probari potest l iam
filius familias potest cedere bonis ut
l pt C qui bo ce pos Et ille qui cedit
bonis non cedit in carcere mittatur
l i C qui bo ce pos presumitur quod pot car
cerari licet glo videtur tenere contrari
um ut in l iii § sed et vtrum ff de mo
sed illa reprobatur hiter per doc et per baz
so mat l si filio ¶ Quarto quero
nunquid pupillo carcerari potest pro
delicto et videtur quod sic maxime si est
doli capax l fi C de custo reo ibi tame
eadem quia idem credo in debito ciuili
dummodo sit doli capax sed tamen pos
sit in integrum restitui si aliquo casu
fuit lesus Idem dico de quacumque perso
na quod pro debito potest carcerari ut
no bal in l i C qui bo ce pos dummo
non sit soluendo Nam si esset soluen
do de iure ciuili non potest carcerari
ut est glo singularis in l iii § tutor
ff de suspec tu et sic carceratur dum
est soluendo potest a tali sententia super

carceratione lata appellari et illam
appellationem poterit imponere etiam si
extitisset per tres menses uel plures in
carceribus numerandos a die late sente
super carceratione nia ob auth Sed no
uo iure C de app que dicit quod appella
tio debet imponi a sententia lata post x
dies quam illa debet intelligi in actu
momentaneo quando appellauit impone
in actu successiuo ut est in actu nro
tunc enim a populo debet imponi quod omni
die dum detinetur debitor indebite in
carceribus Vnde semper debet timeri
sententia super ipsa incarceratione de quo dic
ut videtur sentire dns et pater meus
do bal in l iii C de epis au ¶ Secundo
quero principaliter an potest carcera
ri aliquis pro debito vel pro delicto
Primo quero nunquid carcerari debz
die feriata et illa questio potest diui
di in tres Primo an potest carcera
ri de iure et probari potest sic nam de
quo magis videtur in esse non inest
nec de quo minus C de sacro sanc ec
et quia sicut est quod magis videtur
quod tempore messium potest quis cogi
venire ad iudicium cum sit minus citatio
verbalis quam personalis ut no pe in l au
dentes C de epis et cle al incipit ois
¶ Tamen hoc est falsum ut l i in fi ff de
ferijs quia nec citatio personalis potest fi
eri et est ratio ut dicit tex Ne homines
ab agricultura remoueantur hoc est
verum vbi capet per executione sente quia
tali tempore potest executio fieri iuxta
no p q y et c fi de iudi Et ideo propter
debitum quis potest carcerari et habz
executione ut sententia ex forma statu
torum potest tali tempore capi debitore
hec sunt verba baz in l quadraginta
C de ferijs ¶ Quid si statuto caue
tur quod carcerati die veneris vel in aliqua
solempnitate dicunt debeant exhibe
ri et liberari de carceribus vnus ex illis cu
fuit semel excarceratus postea fuit ite
rato carceratus an possit iterato carce
rari eadem die tex est quod non in l nemo
in fi C de epis au et hoc ibi tenz baz
predicta aut recipiut limitationem id
renunciasset debitor arg l si quis in
conscribendo C de pactis nam talibus
ferijs potest renunciari in cle sepe
ex de ver sig ¶ Item dico quod si iudex
in die feriata potest excarcerari ut
no per actum in l minor in pri ff de
euic Item secus est si debitor esset
oriundus de partibus vbi non recolitur
granum neque vinum nec alia necessaria ad vic
tum iuxta no per Inno in c conquestus
de ferijs Item secus si debitor esset sus
pectus ita quod de eius fuga timeret
iuxta no per doc Et inx no de acti in pri

et in l fi C de ferijs Nam p(er) suspiti
onem fugere potest de late capi i(n) die
feriata ut est glo in dicta l fi C de fe
rijs Nec hoc casu est citandus debitor
q(uonia)m ia(m) accusatus tamq(uam) suspectus p(er)
creditore(m) iuxta no in l creditor et per
bal in l ij ff si cer pe ¶ Sed iuxta p(re)
dicta quero nu(m)quid q(uan)n creditor accu
sat debitorem suspectum esse de fuga
et petit a iudice ut sibi det famulum
quo mediante potest cap(er)e debitorem
nu(m)quid ipse creditor habet n(ecessi)t(a)te oste(n)
dere iudici in sacramentum debiti uel
alia iura Respondetur qd sic sicut in
simili videmus naz sequestrum qua(n)do pe
titur fieri timore aliquo tu(n)c non pot
fieri nisi instrum(en)to addatur debitor ut
est tex in l ex hac C de aeno et rui
li xij° Ergo multo magis q(ua)n capi de
bet p(er)sona ¶ Circa 2m videlz an in
ferijs deductis ad honorez dei potest
capi pro debito et dicendu(m) est qd no ut
l fi C de ferijs nisi e(ss)et timor fuge ut
p(re)dixi Idem credo de ferijs repentinis
qd non accipi p(ossun)t sicut nec in ferijs
inductis ad honorem dei qd patet qd
p(re)dictis no potest renu(n)ciari ut no do
an in dicta cle sepe Ideo forsan ex for
ma statuti alit(er) disponetur Naz statu
ta p(er) aliquos bene p(ossun)t tollere ferias
inductas in honorem dei et hoc vide(tur)
sentire glo et bal in l quinquaginta
C de ferijs Sz alb de ros in l fi C
de ferijs tenet c(ontra)rium de qua q(ue)stione
ibi plene examinat istam ma(teri)az Et p(re)
dicta locum habet in ciuilibus In cri(mi)
nalibus aut(em) quacu(m)q(ue) die potest fieri
captura p(er)sonalis et si sit c(ri)m(e)n g(ra)ue gra
az eo(rum) que notantur in l iij C de epis
au et ibi p(er) bar Item sem(per) esset qd si ali
quod esset p(er)iculum Naz p(ro)pter enormi
tatem c(ri)minis et p(er)iculi multa c(on)cedunt(ur)
que al(ia)s no concederentur az l si filio ex
heredato § p(enul)t ff de in ius voc et i(n)
testa(men)ti ma(teri)a i(n) immunitat(e) c(ri)minis potest fieri
tortura in die feriata in honorez dei
ut singulariter notat bar i(n) l iij C de
epis au ubi o(mn)ino vide eum et hoc q(uan)
tum ad tempus ubi fieri potest carcera
tio ¶ Restat modo p(ro) quo potest fieri
carceratio Et primo quero an p(ro) debi
to priuato potest carcerari an p(ro) debi
to fisci 2° an incarceratus pro dote p(ossi)t
ibi pro delicto recomendari ¶ Circa
primu(m) respondeo qd pro quolibet debito
puro potest fieri carceratio ut no(tat) in
l iij § tutores ff de adminstra tu Vide de
hac ma(teri)a p(er) doc de pig c ij sub de nisi
stat pro debito aut conditionali uel
in diem non puto qd possit incarce
rari sicut nec pot peti effectualiter Ide(m)
puto qd pro debito naturali tantum

vel ciuili t(antu)m non potest fieri incarcera
tio az l i § ij et l fi § flamus ff de solu
et l i § ij ne vis fiat ei ¶ Circa 2m
videlz an pro debito fisci potest cedere
bonis ut est glo singular(is) Insti de actio
§ Item si aliquis et in l ij C qui bo ce
pos Sed cessio bonorum fit ut credens li
beratur a carceribus 2° nu(m)quid qd col
lectis de iure potest incarcerari Et res
pondetur qd sic ut no in l nemo carce
rem C de exac tribu li x° Et maxime
si statutum faciat collecta(m) i(n) iur(e) ordi
nariu(m) qd potest ut p(er) tex C de iudi li x°
Unu(m) tamen dico qd si debitor esset solutus
vel alio modo si e(ss)et satisfactum ita qd
carceratio e(ss)et facta i(n)iuste potest car
ceratus a carcere cum violentia exi(re)
Istud tenet doc Tulis de getani i(n) l ne
mo C de exac tribu li x° Naz iudici
aliquod facienti potest resisti sicut p(ri)
uato ut in simili videmus ut qz iudex
vult deferri appellatione(m) habuerit
impositionez ab amis condempnati in cau
criminali et velit facere executione(m) qd i(n)fra
x dies datos ad appellandum qd p(er)sona
cuiz possit annua impedire executi
one(m) ut notat Inno in c si c(on)tra ex de off
dele et bal in l adhibitos C de epis au
Dico tamen in debito ciuili qd si aliquis
ex iusta causa aliquem di(s)ualnibus fam(i)
lie eximit teneri creditori ad illud de
bitum ad quod tenebatur carceratus ut
C de exac tribu li xi° l quotiens p(er) do
Car de pusio ¶ Circa 3m An incarce
ratus pro debito potest pro aliquo debi
to recomendari et circa hoc dicendum
2m doc qd sic ut no bal in l iij ff de cus
to reo et ibi idez esset cum si e(ss)et carcera
tus pro delicto ut ibi no p(er) bar Sed si
esset positus in carceribus an possit p(ro)
uno delicto recomendari distingue
aut delictu(m) pro quo erat carceratus
erat tale delictum qd impediebat ulterz
executione(m) fiendaz in alia pro quo
recomendabatur et tu(n)c bene potest
fieri recomendatio et si p(ri)mo ponitur
in carceribus pro manu et tu(n)c bene p(otes)t
recomendari pro capite Et tu(n)c quia
iste excusationes sibi no c(on)putantur Un(de)
primo fiet executio in vitiu(m) demum
in capite et in glo in l reum C de delictis
li x° Et p(re)dicta sufficiant circa debitu(m) p(ro)
quo potest incarcerari ¶ Restat mo(do)
videre In quo loco potest quis carcera
ri Et circa huc passum vnico medio me
expedio qd nullus debet carcerari nisi i(n)
loco publico et ad h(oc) deputato alias ille
qui carcerit ip(su)m si tenet p(er) xx horas
dicitur c(om)mittere p(ri)uati carceris ut no
C de priua car l i et l capite quinto ff
de adulte Fallit aut(em) si pater filium i(n)
carcerauit p(ro)pter corrigendum ipsum

Nam tunc pater non dicit committere pri
uatuz carcerez ymo plus dico q si ipe
filius esset clericus pater non incidit i
canone si quis suadente xvij q iiij Is
tud tenet dy de sinys exco § sequitur
v contra predicta Quod aut dixi q
non potest carcerari in quolibet loco
est veru ubi debitor ipe p suu iurame
tuz se astrinxisset ad standu i aliquo
loco ut no in c ex rescripto ex de iure
iur Si aut simpliciter sine iuramento
pmisisset tunc dico q p illaz pmissione
no artatur ut not bar ff so ma l a
lia § elegantez et p eundem ff de con
di et demo l titio Et hec de loco suf
ficiant Restat nunc videre de pena
fugientis Et dico q capite punitur ut
l i ff de effrac et ex pila Et sciendu
est certe q ille qui fugit de carceribus
videtur delictuz confiteri ut l ad con
mentariensez C de custo reo Vnu tn
dico q nuqua psumitur q reus fugiat
si est spes de ipso q debeat relaxari glo
est notabil in l si petitum ff de condi
ob causa ut no in l argumentis § fi ff
de re iudi Sed iuxta predicta quid si
hostiuz carceris erat aptu an min9
punitatur Dico q sic facit optie tex i
l i § i de exac tribu et effrac Res
tat autez modo videre quis possit esse
custos carcer Et dico q custos carceriuz
debet esse homo discretus na cu ipe ha
bet carceres custodire debet esse in eo
discretio Et dico q pdicta stant i arbi
trio iudicis potest tame quoqz dari ad
custodienduz pti de ciuitate iudicis si
meli9 custodiatur ut dicit azo9 ij q
i in pnis Quero vlterius qua pena
punitur custos carcer Et dico q ipe ca
pite punitur si pter doluz uel culpa
carcerati effugiunt ut est tex in l mi
les in fi ff de custo reor In ciuili at
puto q si dimisit que ipse tenet ad illa
quantitate creditori ad qua debitor erat
obligatus et hoc tenet do de gamg i l
quotiens de exactu tribu li x° Et dic q
agitur cu illu custodem condictio ex l
illa Vltimo quero vtrum plures
pnt esse custodes carcerii et dico bre
uiter q sic ut l miles in fi ff de cus
to reo Et dico q quilibet potest familiaz
retinere et quilibet potest claue vnam
retinere glo est in c i ex de hereticis in
glo claues Item quero qualr in cau
sis carceratorum proceditur et dico q debz
procedi sumarie et de plano naz in
causis miserabilibus psonarum proceditur
sumarie et de plano Et istud tenet
do Cy in l fi C si quis alteri uel sibi
ita supplet in l i C qn impa int pu
et vi et videtur esse tex et ibi bald in
l fi de custo reo Nam miserabilis p
sona debet dici illa sm q iudici videtur
ut no pe de bel in l i C qn impa it
pu et vi facit q not glo i aut pre
rea C de collatoe cu itaqz sit q iste
sint miserabiles psone q relictis carce
ratis dicitur relictuz ad pias causas
etiaz si sint carcerati pro debito q no
in l id q C de sacro sanc ec Ideo cre
do q in rebus tatuz proceditur ex officio
et de plano Vnu tamen hoc c fi dic
q si aliquis creditor fecerit suu debito
rem incarcerari Et non sit debitor sol
uendo ita q non potest se sustentare
creditor tenetur ipm alere in carceri
bus illud tenet do Ray de for i l iij
C de epis audi etc

Et sic est finis huius opusculi de
Carceribus copositi p quedaz filiu
Domini baldi Deo gratias

Tractatus de insignis et armis p do
bar

Quoniam contra
de insignis et armis que
quis portat in vexillis
et clipeis videamus Primo
an hoc sit licitu 2° an eo casu quo li
citu est qualr sint pingendi et por
tandi Circa primuz dico quedaz sunt
insignia dignitatis uel officij p con
sularia et legatorum ut l i de offi pcon
et de re iu l factuz sicut de facto vide
mus hodie insignia eporu et ista pot
portare quilibz habes illa dignitate
Alijs aut portare no licet ymo por
tans incurrit crimen fal ut ff de fal
l eos § fi Et ideo puto q illi qui por
tant insignia doctoratus et tamen
non sunt teneantur illa pena Queda
sunt insignia cuiusdaz singularis dig
nitatis ut videmus quilibz imperator
quilibz rex quilibet princeps et qlibz
potens habet arma et sua insignia
et ista nemini alij licet deferre uel suis
rebus depingere C de hijs qui po no
l i et no in aut de man pri § plt
Or veru intelligo pncipaliter sed ac
cessorie non est phibituz ut insigniu
subiectionis sup ponere insignis apijs
insignia regis vel comitis Et consue
tudine observatur Quedaz sunt insig
nia seu arma privatorum concessione
nobiliu et plurimu de istis quidaz repe
riuntur qui habent arma et insignia